

Formatieprotocol Gemeente Stadskanaal 2026

Voor de verkiezingen van 18 maart 2026 hebben de lijsttrekkers gesproken over de uitgangspunten voor het bestuursvormingsproces en over de processtappen die hiermee verbonden zijn. Dit document kan in de eerste bijeenkomst na de verkiezingen worden vastgesteld, zodat er duidelijke afspraken op papier staan over het verdere verloop van de formatie.

Algemene uitgangspunten

- Het bestuursvormingsproces vindt plaats met respect voor en vanuit vertrouwen in alle te benoemen fracties in de gemeenteraad.
- De grootste partij op basis van aantal stemmen in de verkiezingsuitslag neemt het initiatief voor de onderhandelingen.
- In beginsel worden er geen fracties op voorhand uitgesloten in de bestuursvorming, tenzij inhoudelijke standpunten daartoe aantoonbaar aanleiding geven.
- Er schuiven maximaal twee vertegenwoordigers per partij aan bij de gesprekken.

Duiding van de verkiezingsuitslag

Op 23 maart 2026 is er voor de vertegenwoordigers van de partijen een openbare duidingsbijeenkomst. Deze bijeenkomst vindt plaats op het gemeentehuis. De burgemeester en griffier nemen de organisatie van deze bijeenkomst op zich. In deze eerste bijeenkomst komt in elk geval aan de orde:

- Een eerste reactie op de verkiezingsuitslag.
- Het type bestuursvorming dat de fracties voor ogen hebben.
- Het vaststellen van dit document als leidraad voor de gesprekken.
- Verwachtingen ten aanzien van de opdracht van de verkenner.
- De vaststelling van een verkenner die de bestuursvorming kan leiden in de verkenningsfase.
- De opdracht van de verkenner.

Verkenningsfase

De verkenner heeft in beginsel de vrije hand in de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de werkzaamheden. In elk geval wordt het volgende aangehouden:

- De verkenner spreekt met de vertegenwoordigers van elk van de fracties minimaal één keer.
- De verkenner laat zich ondersteunen vanuit de griffie.
- De verkenner inventariseert in elk geval bij de fracties welk type bestuursvorming men wenselijk acht, de punten die men van belang acht voor het op te stellen akkoord, de beoogde personele samenstelling van het college en de positie van de verschillende fracties op deze punten.
- Gedurende het proces worden de burgemeester, griffier en gemeentesecretaris op de hoogte gehouden van de voortgang door de verkenner.
- De verkenner voert zijn of haar opdracht uit en legt verantwoording af middels een openbaar schriftelijk verslag dat wordt toegelicht in een bijeenkomst.
- In deze openbare bijeenkomst zal blijken of er in de gemeenteraad een meerderheid is voor het advies dat de verkenner voor het vervolg heeft voorgesteld.

Formatiefase

Als het advies van de verkenner steun krijgt van een meerderheid van de gemeenteraad start de formatiefase.

- Fracties die deelnemen aan de formatiefase kunnen een formateur of gespreksleider benoemen.
- Formerende fracties laten zich ondersteunen vanuit de ambtelijke organisatie via de formateur.
- Er wordt in elk geval overeenstemming bereikt over:
 - het inhoudelijke akkoord
 - het aantal collegeleden en hun benoemingsomvang
 - de voor te stellen kandidaten voor de posities van wethouder
- Er wordt een advies gegeven over een concept portefeuillevverdeling; ten behoeve van het verdelen van de portefeuilles wordt een adviesnotitie gevraagd aan de gemeentesecretaris.
- Als een onderhandelingsresultaat is bereikt, vindt vaststelling van de uitkomst plaats in de raad.
- Is er geen onderhandelingsresultaat, dan vindt een bijeenkomst plaats over de te ondernemen vervolgstappen met de vertegenwoordigers van iedere fractie (terug naar fase 1).

Rol burgemeester

- De burgemeester wordt door verkenner of formateur geïnformeerd en kan desgewenst gevraagd worden om advies te geven over het te volgen proces. Ook consulteren de formerende fracties de burgemeester over het inhoudelijke programma en de portefeuillevverdeling.
- De burgemeester heeft daarnaast zijn wettelijke rol als het gaat om integriteit en het bijbehorende onderzoek naar de kandidaat wethouders.

Rol griffier

De griffier zorgt zelf of vanuit de griffie voor praktische en inhoudelijke ondersteuning tijdens het proces van de verkenning.

Rol gemeentesecretaris

- De gemeentesecretaris zorgt vanuit de ambtelijke organisatie voor de praktische en inhoudelijke ondersteuning tijdens het formatieproces. Hij of zij kan hiertoe een of meerdere ambtenaren toewijzen die fungeren als secretaris en adviseurs in het proces.
- De gemeentesecretaris zorgt (samen met de organisatie) desgewenst voor inhoudelijke advisering en verdieping bij bespreking van thema's in de formatie.

Rol formateur

- De formateur speelt een rol in de uitwerking van het bestuursprogramma.
- De formateur licht het onderhandelingsresultaat schriftelijk toe.
- De formateur informeert de burgemeester en gemeentesecretaris tijdens het proces van formeren.